

การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
Development Supervision and Coaching for School of Roi Et Primary Educational
Service Area Office 3

ศิริพงษ์ นาก้อนทอง¹, สุรเชต น้อยฤทธิ์²
Siripong Nakontong¹, Surachet Noird²
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2563
Email : Siripong_na@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบสอนแนะ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบสอนแนะ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

---

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Graduate Student. Master of Education (Educational Administration and Development). Mahasarakham University, Thailand.

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²Faculty of Education. Mahasarakham University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 17 พฤษภาคม 2563; แก้ไขบทความ: 8 มิถุนายน 2563; ตอรับบริการตีพิมพ์: 10 มิถุนายน 2563

Received: May 17, 2020; Revised: June 8, 2020; Accepted: June 10, 2020

ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบสอนแนะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการสอนแนะ 2. การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนดำเนินการของสถานศึกษา การดำเนินการนิเทศ การประเมินผล เงื่อนไขความสำเร็จ แนวทางการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการปฏิบัติการสอนแนะ 4) ด้านการประเมินผลและติดตามผลการนิเทศ การประเมินความเหมาะสมของแนวทาง การนิเทศแบบสอนแนะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : 1. การนิเทศ 2. การนิเทศแบบสอนแนะ 3. การพัฒนาแนวทาง

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the current conditions needed and the needs of the instructional supervision, 2) to develop guidelines for instructional supervision for schools. Which is divided into 2 phases. Phase 1 Current conditions, desirable conditions And the needs of the instructional supervision. The sample group consisted of 313 teacher administrators under the Office of Roi Et Elementary Education Area 3. The questionnaire was a rating scale with 5 levels The statistics used were mean, standard deviation, Phase 2 The development of instructional supervision model. Research tools include structured interview forms. Evaluation form for suitability and feasibility of guidelines. The statistics used were mean and standard deviation.

The results of the research revealed that : 1. The study of the current state of instructional supervision found that it was at a moderate level. The desirable condition was found at a high level. The needs were arranged in descending order, namely, preparation for supervision. Supervision planning In monitoring and evaluation of supervision Regarding the teaching practice 2. Developing guidelines for instructional supervision for schools Under the Office of Roi Et Elementary Education Area 3, consisting of the principles and reasons, objectives, procedures, and conducting

supervision and evaluating success conditions. The guidelines for the development of the instructional supervision consisted of 4 aspects which were 1) supervision preparation 2) supervision planning 3) suggestion practice 4) evaluation and follow up. Assessing the appropriateness of the guidelines. The instructional supervision found that the overall was at the highest level. The feasibility of the guidelines was found at a high level.

Keywords : 1. Supervision 2. Coaching Supervision 3. Development of Guideline

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมรวมทั้งการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อความทันสมัยในองค์ความรู้และสนองความต้องการของผู้เรียนและยังมีส่วนช่วยดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อเกิดประโยชน์อย่างรวดเร็วโดยการทำให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาได้ง่ายขึ้น เช่น ระบบการศึกษาออนไลน์ การศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีทางไกลและระบบอินเทอร์เน็ตและอีกหลายวิธีที่จะเข้าถึงระบบการศึกษา ดังนั้นสถาบันการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นอย่างมากมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกสำหรับผู้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ(สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560 : 21)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด มาตรา 24 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้ดำเนินการดังนี้ (1)จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2)ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา (3)ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการจัดการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4)จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5)ส่งเสริมสนับสนุนให้

ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 17-19)

การนิเทศการศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรได้ การนิเทศการศึกษาดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ การนิเทศภายนอกและการนิเทศภายใน แต่เดิมนั้นการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาครูเป็นเพียงผู้รับการนิเทศ แต่ในปัจจุบันงานนิเทศการศึกษามีความสำคัญมากขึ้นบุคลากรในโรงเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น (สัจด์ อุทรานันท์, 2530 : 40) การนิเทศแบบสอนแนะหรือการเป็นการนิเทศที่เน้นการพัฒนาผลการปฏิบัติงานและพัฒนาศักยภาพของครู การนิเทศแบบนี้จัดเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งซึ่งจะทำอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ โดยมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นการสื่อสารแบบสองทางทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ทำการสอนได้ร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การนิเทศแบบนี้จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนงานและผู้ถูกสอนงาน ซึ่งการสอนงานที่ดีจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อมีความพร้อมโดยเป็นความพร้อมของทั้งผู้สอนงานและผู้ถูกสอนงานร่วมกัน (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์, 2550 : 13-16)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการทดสอบทางการศึกษา ปีการศึกษา 2562 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้อาจเกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรกล่าวคือปัญหาด้านการนิเทศ 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ คือ 1) ไม่สามารถนิเทศได้ตามกำหนดเพราะมีข้อจำกัดด้านเวลา 2) ทำได้ไม่สม่ำเสมอไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และ 3) ผู้มีหน้าที่นิเทศในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการนิเทศและขาดความชำนาญในการนิเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2562 : 13)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศโดยนำเทคนิคการนิเทศแบบสอนแนะมาใช้เพื่อให้มีความเหมาะสม ที่จะทำให้การดำเนินงานนิเทศภายในสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาและบริบทของสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะ เพื่อใช้ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา และการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบสอนแนะ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 1,713 คนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 313 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 การศึกษาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลจากการจดบันทึกมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการร่างแนวทางการพัฒนาการ

นิเทศแบบสอนแนะและการประเมินแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ จำนวน 7 คน สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบสอนแนะ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการปฏิบัติการสอนแนะด้านการเตรียมการนิเทศด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศและด้านการวางแผนการนิเทศสภาพที่พึงประสงค์องค์ประกอบการนิเทศแบบสอนแนะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการเตรียมการนิเทศด้านการปฏิบัติการสอนแนะด้านการวางแผนการนิเทศและด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า มีความต้องการโดยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศและ 4) ด้านการปฏิบัติการสอนแนะ

5.2 การพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีส่วนประกอบของแนวทาง ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมาย 3) ขั้นตอนดำเนินการของสถานศึกษา 4) การดำเนินการนิเทศ 5) การประเมินผล 6) เงื่อนไขความสำเร็จ การดำเนินการของแนวทางการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะจาก เอกสารตำรา แนวคิดทฤษฎี ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 33 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3) ด้านการปฏิบัติการสอนแนะ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ และ องค์ประกอบที่ 4) ด้านการประเมินและติดตามผลการนิเทศ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยสภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า มีความต้องการโดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ 1)ด้านการเตรียมการนิเทศ 2)ด้านการวางแผนการนิเทศ 3)การติดตามและประเมินผลการนิเทศ 4)การปฏิบัติการสอนแนะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแจ่มณา ลำจุมั่ง (2560 : 110) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบชี้แนะ ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายในแบบชี้แนะ การสร้างความรู้ความเข้าใจการนิเทศภายในแบบชี้แนะ การปฏิบัติการนิเทศภายในแบบชี้แนะ และการประเมินผลการนิเทศภายในแบบชี้แนะ 2)การศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ บุญปรุง (2560 : 96) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับครูคณิตศาสตร์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับครูคณิตศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับครูคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีส่วนประกอบของแนวทาง ได้แก่ 1)หลักการและเหตุผล 2)จุดมุ่งหมาย 3)ขั้นตอนดำเนินการของสถานศึกษา 4)การดำเนินการนิเทศ 5)การประเมินผล 6)เงื่อนไขความสำเร็จ การดำเนินการของแนวทางการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 33 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1)ด้านการเตรียมการนิเทศ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2)ด้านการวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3)ด้านการปฏิบัติการสอนแนะ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ และ องค์ประกอบที่ 4)ด้านการประเมินและติดตามผลการนิเทศ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะที่มีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนในการพัฒนาที่ออกแบบมาจากการนำเอาองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กรหรือรูปแบบในการพัฒนาการนิเทศแบบสอนแนะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แจ่มนภา ล้ำจุมจัง (2560 : 110) ได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบชี้แนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สรุปได้ดังนี้ 1)ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบชี้แนะควรศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการ ประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะกรรมการและจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน 2)ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจการนิเทศภายในแบบชี้แนะ ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ปฏิบัติการนิเทศเป็นทีม มีสร้างบรรยากาศที่ดี สังเกตการ รับรู้และทดสอบความเข้าใจ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3)ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในแบบชี้แนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะความรู้และปฏิบัติการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบความพร้อมและข้อบกพร่องของผู้รับการนิเทศ เลือกเครื่องมือให้เหมาะสม การสร้างขวัญและกำลังใจ สาธิตพร้อมยกตัวอย่างประกอบขณะที่ชี้แนะ และ 4)ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบชี้แนะควรชี้แจง ขั้นตอนการประเมินให้คำปรึกษาหรือจัดให้มีพี่เลี้ยง รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย นำผลมาปรับปรุงพัฒนางานติดตามผลอย่างต่อเนื่องพร้อมสรุปและรายงานผลการประเมินคู่มือการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพากร กิ่งมิ่งแอส (2560 : 121) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้บริหารควรนำนโยบายของโรงเรียน สพท. สพฐ. มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศแบบสอนแนะ การผลิตสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเอกสารในการปฏิบัติงานนิเทศภายในให้เหมาะสม

7.1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนำแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ไปใช้ในสถานศึกษา

7.1.3 การดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ควรมีการจัดทำคู่มือการนิเทศแบบสอนแนะ โดยสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่จะทำการนิเทศเพื่อเป็นเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ควรมีการศึกษาเอกสารคู่มือแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะก่อนการปฏิบัติงาน

7.2.2 ควรมีการสรุปผลการดำเนินการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาและเผยแพร่ ซึ่งชมผลงานในโรงเรียนให้สาธารณชนได้รับทราบ

7.2.3 ควรมีการสาธิตให้ครูดูก่อนการลงมือปฏิบัติจริงกระตุ้นให้ครูทำงานด้วยตนเองทันทีที่ได้รับการสอนแนะ การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำบอกวิธีแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาในระหว่างการสอนแนะ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบเมื่อนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ไปใช้ในการปฏิบัติ

7.3.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาต่อการนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ไปใช้ในการปฏิบัติ

7.3.3 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการนิเทศภายในโรงเรียน

8. เอกสารอ้างอิง

- กิตติ บุญปรง. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับครูคณิตศาสตร์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แจ่มนภา ล้าจุมจิง. (2559). แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพากร กิ่งมิ่งแอส. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังต์ อุทรนันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2562). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก.

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2550). **สอนงานอย่างไรให้ได้งาน(Coaching)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : เซ็นเตอร์.

9. คำขอบคุณ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ ที่ท่านกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ตรวจสอบแก้ไขรูปแบบ รูปเล่ม อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในกระบวนองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ประเมินแนวทาง ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้านการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ คุณประโยชน์อันพึงมีแก่การศึกษาการวิจัยในเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีในส่วนของงานศึกษานี้ให้แก่บุพการีชน ผู้มีพระคุณทั้งมวล ครู-อาจารย์ ผู้เคยอบรมสั่งสอนผู้วิจัยทั้งในอดีตและปัจจุบัน